

Wel of niet gebonden aan een cao?

Nederland kent veel verschillende collectieve arbeidsovereenkomsten (cao's). Niet altijd bestaat duidelijkheid over de gebondenheid aan een cao. In dit artikel wordt stilgestaan bij wat een cao is en op welke wijze een werkgever en werknemer aan een cao gebonden kunnen zijn.

**Mw. mr. N.M. (Nadine)
van der Slot**
Werkzaam bij RWV
Advocaten te Leiden

Wat is een cao?

Een cao wordt overeengekomen tussen één of meer werkgevers of werkgeversorganisaties en één of meer werknemersorganisaties. Naast een cao die geldt voor een hele bedrijfstak, bestaan er aldus ook cao's die slechts gelden binnen één onderneming. In een cao worden afspraken over arbeidsvoorwaarden vastgelegd. Deze afspraken zijn vaak gunstiger dan de afspraken over arbeidsvoorwaarden die volgen uit de wet. Afspraken in een cao mogen in ieder geval nooit in strijd zijn met de wet.

Gebonden aan een cao?

Over het wel of niet gebonden zijn aan een cao die slechts geldt binnen één onderneming bestaat normaliter geen discussie. Dit is anders bij bedrijfstak-cao's. Gebondenheid aan een bedrijfstak-cao kan namelijk op verschillende manieren ontstaan.

Doorwerking

De eerste manier waarop een cao van toepassing kan zijn, is door doorwerking. Dit komt erop neer dat een werkgever en een werknemer de cao moeten toepassen als deze gesloten is tussen organisaties waarvan zij lid zijn en zij vallen onder de werkingssfeer van de cao. Uit de werkingssfeer, die wordt vastgelegd in iedere cao, volgt op welke onderneming of ondernemingen en op welke werknemers de cao van toepassing is.

Stel nou dat de werkgever wel lid is van de organisatie die de cao heeft gesloten, maar de werknemer niet. In dat geval moet de werkgever de voorwaarden uit de cao aan de werknemer aanbieden. De werknemer kan besluiten om dat aanbod af te wijzen. Overigens kan een werknemer het doen van een dergelijk aanbod door de werkgever niet afdwingen. Is een werkgever geen lid, maar de werknemer wel dan zijn partijen in beginsel niet gebonden aan de cao.

Incorporatiebeding

Een werkgever en werknemer kunnen ook gebonden zijn aan een cao door middel van een

incorporatiebeding. Met een dergelijk beding – dat opgenomen wordt in de arbeidsovereenkomst – verklaren partijen dat een bepaalde cao van toepassing is op de arbeidsovereenkomst.

Algemeen verbindend verklaring (AVV)

Tot slot kunnen bepalingen uit een cao algemeen verbindend worden verklaard. Worden bepalingen algemeen verbindend verklaard, dan gaan de bepalingen waarop de verbindendverklaring toeziet, in beginsel gelden voor alle werkgevers en werknemers die vallen onder de werkingssfeer van de betreffende cao. Dit geldt dus ook voor werkgevers en werknemers die geen lid zijn van een werkgevers- of werknemersorganisatie. Een werkgever kan in uitzonderlijke gevallen om vrijstelling vragen van de AVV.

Voor de algemeen verbindend verklaarde bepalingen geldt dat zij geen terugwerkende kracht hebben. Bovendien geldt dat een AVV voor ongebonden werkgevers in het algemeen geen nawerking kent. Dit betekent dat tijdens een AVV-loze periode terug wordt gevallen op de tussen de werkgever en de werknemer overeengekomen arbeidsvoorwaarden. Let op: hierop bestaan twee uitzonderingen. Zo kan een bepaling uit een cao een verworven recht zijn geworden en kan een cao op grond van de redelijkheid en billijkheid alsnog naderen.

